

falder indenfor dette Tidsrum. Naturligvis kan man kun paa Grundlag af en nøje Gennemarbejdelse af Værket maale dets Værdi for den historiske Forskning. En Gennemlæsning giver Indtryk af, at dets Meddelelser i Almindelighed vil være mere ukendte for engelske end for danske Historikere. M. H. t. saa godt som alle de behandlede Spørgsmaal har det dog Betydning at stifte direkte Bekendtskab med den engelske Opfattelse. Storbritanniens Udenrigspolitik var i det 18. Aarhundrede i høj Grad bestemt ud fra Handelssynspunkter. Aktstykkerne viser, at dette ogsaa gælder Forholdet til Danmark. Adskillige Enkeltiagttagelser er ogsaa af Interesse. Iøjnefaldende er saaledes den ringe Deltagelse i Danmarks Skæbne i 1762 og bemærkelsesværdigt er det, at man allerede i November 1771 har regnet med en Forandring i den danske Statsstyrelse. Instruktionerne fra 1788—89 er yderst kortfattede, men af adskillig Værdi. Det er vistnok ukendt, at England i April 1789 ganske formelt, sammen med Preussen, har tilbudt »to enter into an engagement of guaranty and defensive alliance with the court of Denmark, on such terms as may be best calculated to guard against any supposed danger of a future attack from Sweden or any other powers«.

Maaske kan man benytte Lejligheden til med Beklagelse at understrege, at de værdifulde og udførlige Indledninger i L. Laursens store Traktatværk ikke fremtræder paa et Verdenssprog, og udtale Ønsket om en Oversættelse, som i en ganske anden Grad, end det nu er muligt, vilde sætte fremmede Historikere i Stand til i deres Arbejde at udnytte Resultaterne af dansk Forskning. Ganske vist har Danmark-Norge altid været en anden-tredie Rangs Magt. Ikke mindst den foreliggende Akt-samling bekræfter dog, at vort Land til ind i det 19. Aarhundrede har været en ikke uvæsentlig Faktor i al nordeuropæisk Politik.

Ax. L.

Le comité international des sciences historiques har 1926—27 ved sin Sekretær, Prof. M. Lhéritier udsendt to store Hefter af sin *Bulletin*. Den meddeler udførlige Referater af Forhandlingerne paa Komiteens konstituerende Møde i Genève 14. og 15. Maj 1926 (se Hist. Tidskr. 9. R. V 111 ff.) og gør Rede for Bureauets og de nedsatte Udvalgs senere Arbejde. Desuden indeholder den de foreløbige Resultater af forskellige Enquêteer, om de enkelte Landes Organisation af det historiske Arbejde (for Danmarks Vedkommende ved Axel Linvald), om deres historiske Bibliografier (om de danske ved Alfred Krarup),

om afholdte historiske Kongresser (det 4. nordiske Historikermøde i København og Sorø ved Halvdan Koht) etc.

Med særlig Interesse læser man om de planlagte Fællesforetagender.

Fra første Færd har det været Tanken at faa tilvejebragt en aarlig udkommende international historisk Bibliografi. Et nedsat Udvalg med Professor Aage Friis som Formand har efterhaanden tilrettelagt Arbejdsplanen. Navnlig fra dansk Side var det anbefalet, at Bibliografien først og fremmest skulde have til Formaal at give historiske Forskere et Hjælpemiddel til i Hovedtrækkene at følge det historiske Arbejde i ethvert andet Land end deres eget, men henvise alle Detailstudier til de foreliggende nationale Bibliografier. Samtidig foreslog man en geografisk Inddeling. Flertallet ønskede dog i videst mulige Omfang at tilvejebringe Grundlaget for en virkelig international Forskning og har i Overensstemmelse dermed besluttet at ledde Bibliografien efter Emner og ikke efter Lande. Nationale Komiteer skal tilvejebringe de forskellige Bogtitler, som derefter fordeles mellem Landene, der har paataget sig Udarbejdelsen af de forskellige Afdelinger. Danmark vil rimeligvis, eventuelt sammen med Spanien, overtage den forhistoriske Arkæologi. De saaledes bearbejdede Afsnit indsendes derefter til Centralredaktionen, der er bleven overdraget den bekendte franske Bibliograf Arkivar Pierre Caron. Paa denne Maade bliver Bibliografien et virkeligt Fællesforetagende, men vil sikkert faa adskillige praktiske Vanskeligheder at overvinde.

En Række andre Fællesforetagender har været foreløbigt drøftede. Efter Komiteens Forslag har Direktøren for Wienerarkivet Dr. Bittner udarbejdet Forslag til en »Stat« over de forskellige Landes diplomatiske Repræsentanter siden 1648. Navnlig fra amerikansk Side er det bleven foreslaaet at udgive et fælles internationalt historisk Tidsskrift. Tanken har mødt adskillig Tilslutning, men ogsaa nogle Indvendinger. Det samme gælder de fremsatte Ønsker om, at Komiteen skulde finde Midler til at paavirke Historieundervisningen i de forskellige Lande, dels for i højere Grad end hidtil at bringe den i Kontakt med den videnskabelige Forskning, dels for at tilbagetrænge nationalistiske Tendenser.

I Overensstemmelse med hvad der er Tilfældet i andre europæiske Lande har Den danske Komité for Historikernes internationale Samarbejde optrukket fastere Rammer for sin Virksomhed og paa et Møde i September 1927 vedtaget en

Række Vedtægter. Komiteen bestaar derefter af de Universitetslærere i Historie under det filosofiske Fakultet, der maatte ønske at indtræde, af Cheferne for Rigsarkivet og Nationalmuseet, af Repræsentanter for Videnskabernes Selskab og danske historiske Organisationer, som Komiteen med Stemmeferhed maatte anerkende som saadanne, samt af de danske Historikere, som Komiteen paa samme Maade maatte optage.

Til Formand valgtes Professor Aage Friis, til Sekretær Raadstuearkivar Axel Linvald.

I Tilslutning til Formandens Beretning om den internationale Komites hidtidige Virksomhed førtes en Forhandling, som fra alle Sider viste Interesse for dens Arbejde, men samtidig røbede nogen Frygt for, at den skulde spænde sine Bestræbelser for vidt.

Bureauet for den internationale Komité har udsendt den foreløbige Indbydelse til den 6. internationale historiske Kongres, som afholdes i Oslo 14.—18. August 1928. Historikere, som ønsker at deltage, maa sende Anmeldelse inden 15. Maj 1928 og samtidig indbetale 20 norske Kr. Paarørende, som kommer i deres Følge, erlægger 11 Kr. Anmeldelse om Foredrag og Meddelelser modtages indtil 1. April 1928, indsendes gennem de nationale Komitéer og maa ledsages af et kort maskinskrevet Resumé. Kongressen omfatter følgende 15 Sektioner. 1. Hjælpevidenskaber, Arkivvæsen og Tekstudgaver. 2. Forhistorie og Arkæologi. 3. Orientens Historie i Oldtiden. 4. Oldtidens Historie (Grækenland, Rom og Bysantz). 5. Middelalderen. 6. Europas nyere Historie. 7. Amerikas Historie, Østen og Kolonisationen. 8. Religions- og Kirkehistorie. 9. Rets- og Institutionshistorie. 10. Økonomisk- og Socialhistorie. 11. Videnskabernes og Litteraturernes Historie. 12. Kunsthistorie. 13. Historisk Metode. 14. Historieundervisning. 15. De nordiske Folks Historie.

Den norske Organisationskomité vil i et senere Cirkulære give Oplysninger om Deltagernes Indlogering og Kost, om Receptioner, Udflugter etc. Dens Adresse er: Historikerkongressen 1928. Drammensvejen 78. Oslo.

A. L.
